

निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकांकको अवस्था

आ.व. २०७१/७२ दोस्रो त्रैमासिक (कार्तिक - पौष)

परिचय:

यस विभागले आर्थिक वर्ष २०५७/५८ देखि निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्यमा हुने परिवर्तनलाई मापन गर्न २४ विभिन्न किसिमका निर्माण सामग्रीहरूको बजार मूल्य (Purchasers' Price) एवं निर्माण कार्यमा संलग्न ८ विभिन्न किसिमका कामदारहरूको ज्यालादरको आधारमा त्रैमासिक तथा वार्षिकरूपमा क) निर्माण सामग्रीको मूल्य सूचकांक (Price Index of Construction Material- PICM) ख) निर्माण क्षेत्रका कामदारहरूको ज्याला सूचकांक (Wage Index of Construction Sector - WICS) र PICM र WICS को आधारमा ग) निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकाङ्क (Input Price Index of Construction Sector- IPICS) निर्माण गरी प्रकाशन गर्दै आएको छ । Laspeyres विधि प्रयोग गरी निर्माण गरिएका यी सूचकांकहरूले निर्माण सामग्रीहरूको मूल्य र निर्माण क्षेत्रमा काम गर्ने कामदारहरूको ज्यालादरमा हुने त्रैमासिक तथा वार्षिक परिवर्तन मापन गर्नुका साथै निर्माण क्षेत्रको समग्र लागत मूल्यमा हुने परिवर्तन मापन गर्न सघाउँछ । यसका साथै, यी सूचकांकहरू नेपालको कूल ग्राहस्थ्य उत्पादन (Gross Domestic Product)मा निर्माण क्षेत्रको योगदान (स्थिर मूल्यमा) अनुमान गर्न पनि प्रयोग हुँदै आएको छ ।

तथ्यांक संकलनको स्रोत:

यी सूचकांकहरू निर्माणको लागि देशभरीका ३३ जिल्लाका सदरमुकामबाट निर्माण क्षेत्रको प्रतिनिधित्व हुने गरी निर्माण व्यवसायसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने व्यापारिक प्रतिष्ठान (Trade Establishment), पसल, स्थानीय ठेकेदार, कामदार, निर्माण प्राविधिज्ञ वा अन्य भरपर्दा श्रोतहरूको छनौट गरी प्रत्येक निर्माण सामग्री एवं निर्माण कामदार समूहको घटीमा ३/३ वटा मूल्य एवं ज्यालादरसम्बन्धी तथ्यांक संकलन गर्ने गरिन्छ ।

मूल्य एवं ज्यालादर संकलन कार्यक्रम:

निर्माण सामग्रीहरूको त्रैमासिक मूल्य एवं निर्माण कार्यमा संलग्न कामदारहरूको ज्यालादर संकलन कार्य नियमितरूपमा प्रत्येक आर्थिक वर्षभित्र चार पटक अर्थात् तीन-तीन महिनाको अवधिमा गरिन्छ । सूचकांक निर्माणको लागि भाद्र, मंसिर, फाल्गुण र जेष्ठ महिनाको अन्तिम सातामा मूल्य तथा ज्यालासम्बन्धी तथ्यांक संकलन गर्ने गरेको छ । सूचकांक निर्माणको लागि आवश्यक मूल्य तथा ज्यालादर संकलन कार्यको लागि सन्दर्भ अवधि तथ्यांक संकलन गरिने महिनाको १५ गते तोकिएको छ ।

१) आ.व. ०७१/७२, दोस्रो त्रैमासिकमा समग्र सूचकांकको अवस्था :

आ.व. २०७१/७२ को दोस्रो त्रैमासिक (कार्तिक-पौष) मा समग्र निर्माण क्षेत्रको औसत लागत मूल्य पहिलो त्रैमासिकको तुलनामा ०.८ प्रतिशतले वृद्धि भई १९८.६ पुगेको छ, जुन आधार वर्ष २०६४/६५ को तुलनामा ९८.६ प्रतिशतले वृद्धि हो । सो ही अवधिमा निर्माण सामग्रीको औसत मूल्यमा खासै परिवर्तन नभएको देखिन्छ, भने निर्माण क्षेत्रमा काम गर्ने कामदारहरूको ज्यालादरमा १.९ प्रतिशतले वृद्धि भई सूचकांक क्रमशः १७८.५ र २४६.७ पुगेको छ ।

अघिल्लो आ.व. ०७०/७१ को दोस्रो त्रैमासिकको तुलनामा आ. व. ०७१/७२ को दोस्रो त्रैमासिकमा निर्माण सामग्रीको मूल्यमा ७.२ प्रतिशत र निर्माण क्षेत्रमा काम गर्ने कामदारहरूको ज्यालामा ८.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ जुन आधार वर्ष २०६४/६५ को तुलनामा ७८.६ प्रतिशत र १४६.७ प्रतिशतले वृद्धि हो ।

तालिका १: आ.व. ०७१/७२, दोस्रो त्रैमासिकमा निर्माण सामग्रीको मूल्य तथा ज्याला सूचकांकको अवस्था

सूचकांक	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७१/७२	परिवर्तन (प्रतिशत)	
	दोस्रो त्रैमासिक	पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	त्रैमासिक	वार्षिक
	क	ग	घ	क - ग	घ - क
लागत मूल्य सूचकांक (IPICS)	१८४.४	१९७.०	१९८.६	०.८	७.७
निर्माण सामग्रीको मूल्य सूचकांक (PICM)	१६६.५	१७८.१	१७८.५	०.२	७.२
निर्माण क्षेत्रको ज्याला सूचकांक (WICS)	२२७.३	२४२.२	२४६.७	१.९	८.६

२.१) निर्माण सामग्रीको मूल्यमा आएको वार्षिक परिवर्तन:

आ.व. ०७०/७१ को दोस्रो त्रैमासिकको तुलनामा आ.व. ०७१/७२ को दोस्रो त्रैमासिकमा निर्माण सामग्रीको औसत मूल्यमा ७.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। उक्त अवधिमा **विजुलीका सामान** (२१.२ प्रतिशत), **रोडा** (१६.१ प्रतिशत), **ढुंगा** (१५.६ प्रतिशत) र **शिश** (१५.३ प्रतिशत) को मूल्यमा सर्वाधिक वृद्धि भएको देखिन्छ, भने **पोलिथिन पाइप तथा फिटिङ** र **ग्याबिन वायर**को मूल्यमा हास आएको देखिन्छ।

तालिका २: आ.व.०७०/७१ को दौजोमा आ.व. ०७१/७२ मा निर्माण सामग्रीको मूल्य सूचकांकमा भएको वार्षिक परिवर्तन

क्र. सं.	निर्माण सामग्री	मूल्य सूचकांक		वार्षिक परिवर्तन (%)
		२०७०/७१ (दोस्रो त्रैमासिक)	२०७१/७२ (दोस्रो त्रैमासिक)	
१	विजुलीका सामानहरू	१४०.०	१६९.७	२१.२
२	रोडा	२०४.३	२३७.२	१६.१
३	ढुंगा	१४२.९	१६५.२	१५.६
४	शिश	१२३.७	१४२.६	१५.३
५	बालुवा	१६९.२	१८९.०	११.७
६	आलुमिनियम	१०६.२	११८.५	११.६
७	ईटा	२४२.०	२६६.४	१०.१
८	टायल	१२५.९	१३७.२	९.०
९	सिमेन्ट	१२४.७	१३३.६	७.२
१०	रंगरोगन	१५४.२	१६३.८	६.२
११	माटो	१६९.४	१७९.४	५.९
१२	ह्युम पाइप	२२६.६	२३७.४	४.८
१३	अलकत्रा	१६६.२	१७२.९	४.०
१४	जस्ता पाता	९६.३	१००.१	४.०
१५	मार्बल	१४७.७	१५३.१	३.६
१६	काठ	३६७.५	३८०.६	३.६
१७	बिलेट	१३१.४	१३५.०	२.७
१८	जीआइ पाइप	१३२.१	१३३.८	१.२
१९	फलामे छड	१२०.८	१२२.१	१.१
२०	जीआइ पाइप फिटिङ	१२७.६	१२८.४	०.६
२१	विजुलीको तार	१३६.९	१३७.५	०.४
२२	ग्याबिन तार	१२४.९	१२१.९	-२.३
२३	पोलिथिन पाइप	१०२.५	९८.६	-३.८
२४	पोलिथिन पाइप फिटिङ	१६३.१	१४६.०	-१०.५

२.२) निर्माण सामग्रीको मूल्यमा भएको त्रैमासिक परिवर्तन:

आर्थिक वर्ष ०७१/७२ को पहिलो त्रैमासिक (श्रावण- असोज)को मूल्यको तुलनामा दोस्रो त्रैमासिक (कार्तिक-पौष)मा निर्माण सामग्रीको मूल्यमा खासै परिवर्तन नभएको (०.२ प्रतिशतले वृद्धि) देखिन्छ। उक्त अवधिमा निर्माण सामग्रीमा आलुमिनियम (४.२ प्रतिशत) र विजुलीका सामान (३.८ प्रतिशत), शिश (२.९ प्रतिशत), सिमेन्ट (२.९ प्रतिशत), ईटा (२.० प्रतिशत), बिलेट (१.७ प्रतिशत) तथा काठ (१.७ प्रतिशत) को मूल्यमा सामान्य वृद्धि भएको देखिन्छ, भने **पोलिथिन पाइप तथा फिटिङ**, **बालुवा**, **ह्युमपाइप**, **अलकत्रा**, **टायल** आदि सामग्रीहरूको मूल्यमा सामान्य हास आएको देखिन्छ।

तालिका ३: आ.व. ०७१/७२ को पहिलो त्रैमासिकको तुलनामा दोस्रो त्रैमासिकमा निर्माण सामग्रीको मूल्य सूचकांकमा भएको परिवर्तन

क्र. सं.	निर्माण सामग्री	मूल्य सूचकांक ०७१/७२		त्रैमासिक परिवर्तन (%)
		प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	
१	आलुमिनियम	११३.७	११८.५	४.२
२	बिजुलीका सामानहरू	१६३.४	१६९.७	३.८
३	शिशु	१३८.५	१४२.६	२.९
४	सिमेन्ट	१२९.९	१३३.६	२.९
५	ईटा	२६१.१	२६६.४	२.०
६	बिलेट	१३२.७	१३५.०	१.७
७	काठ	३७४.४	३८०.६	१.७
८	जस्ता पाता	९९.२	१००.१	०.९
९	मार्बल	१५१.९	१५३.१	०.८
१०	ढंगा	१६४.१	१६५.२	०.७
११	जीआइ पाइप फिटिङ	१२८.४	१२८.४	०.०
१२	माटो	१८०.२	१७९.४	-०.४
१३	बिजुलीको तार	१३८.१	१३७.५	-०.४
१४	फलामे छड	१२२.७	१२२.१	-०.५
१५	रोडा	२३९.४	२३७.२	-०.९
१६	ग्याबिन तार	१२३.३	१२१.९	-१.१
१७	जीआइ पाइप	१३५.४	१३३.८	-१.२
१८	रंगरोगन	१६६.५	१६३.८	-१.७
१९	टायल	१४०.०	१३७.२	-२.०
२०	अलकत्रा	१७६.८	१७२.९	-२.२
२१	ह्युम पाइप	२४५.५	२३७.४	-३.३
२२	पोलिथिन पाइप फिटिङ	१५१.८	१४६.०	-३.८
२३	बालुवा	१९७.१	१८९.०	-४.१
२४	पोलिथिन पाइप	१०६.९	९८.६	-७.८

३) निर्माण क्षेत्रका कामदारको ज्यालादरमा आएको परिवर्तन:

आ.व. ०७०/७१ को दोस्रो त्रैमासिकको तुलनामा आ.व. ०७१/७२ को दोस्रो त्रैमासिकमा निर्माण क्षेत्रमा काम गर्ने कामदारहरुको समग्र ज्यालामा ८.६ प्रतिशतले वृद्धि भई ज्याला सूचकांक २४६.७ पुगेको देखिन्छ जुन आधार वर्ष २०६४/६५ को तुलनामा १४६.७ प्रतिशतले वृद्धि हो । निर्माण क्षेत्रमा काम गर्ने आठ विभिन्न किसिमका कामदारहरुमध्ये आ.व. ०७०/७१ को दोस्रो त्रैमासिकको तुलनामा आ.व. ०७१/७२ को दोस्रो त्रैमासिकमा इलेक्ट्रिसियन र पेन्टरको ज्यालामा सबभन्दा बढी क्रमशः १७.७ प्रतिशत र १६.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । त्यस्तै, आ.व. ०७१/७२ को पहिलो त्रैमासिकको तुलनामा दोस्रो त्रैमासिकमा १.९ प्रतिशतले ज्याला सूचकांकमा वृद्धि भएको देखिन्छ । पहिलो त्रैमासिकको ज्यालादरको दाँजोमा दोस्रो त्रैमासिकमा पेन्टर, इन्जीनियर र इलेक्ट्रिसियनको ज्यालादरमा क्रमशः ५.८ प्रतिशत, ५.३ प्रतिशत र ५.० प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । समग्रमा ज्यामीको ज्याला सूचकांक सबभन्दा बढी २६४.८ र सबभन्दा कम इन्जीनियरको १९२.१ पुगेकोबाट आधार वर्ष २०६४/६५ को तुलनामा सबभन्दा बढी प्रतिशत ज्यामीको ज्याला र सबभन्दा कम इन्जीनियरको ज्याला वृद्धि भएको देखिन्छ ।

तालिका ४: आ.व. ०७१/७२ मा निर्माण क्षेत्रमा काम गर्ने कामदारहरुको ज्याला सूचकांकमा भएको परिवर्तन (त्रैमासिक र वार्षिक)

क्र.सं.	निर्माण क्षेत्रका कामदारहरु	०७०/७१		०७१/७२		परिवर्तन (%)	
		दोस्रो त्रैमासिक	पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	त्रैमासिक	वार्षिक	
१	इन्जीनियर	१७५.४	१८२.५	१९२.१	५.३	९.५	
२	सब-इन्जीनियर	१९०.७	२००.४	२१२.३	६.०	११.३	
३	सुपरभाइजर	२३२.१	२४५.०	२५७.१	४.९	१०.८	
४	डकर्मी	२१६.०	२२६.७	२२६.०	-०.३	४.६	
५	सिकर्मी	२१९.१	२३४.५	२३८.३	१.६	८.८	
६	ज्यामी	२४३.७	२६०.८	२६४.८	१.५	८.७	
७	इलेक्ट्रिसियन	२१०.७	२३६.२	२४८.१	५.०	१७.७	
८	पेन्टर	२१७.१	२३९.९	२५३.९	५.८	१६.९	
ज्याला सूचकांक (निर्माण क्षेत्र)		२२७.३	२४२.२	२४६.७	१.९	८.६	